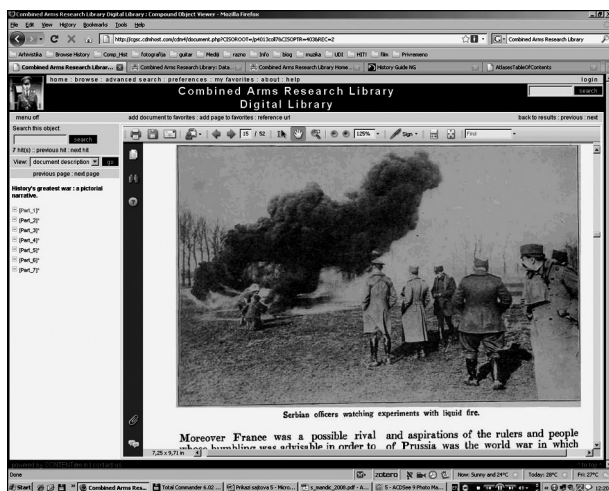

Прикази сајтова (Web адресар) V

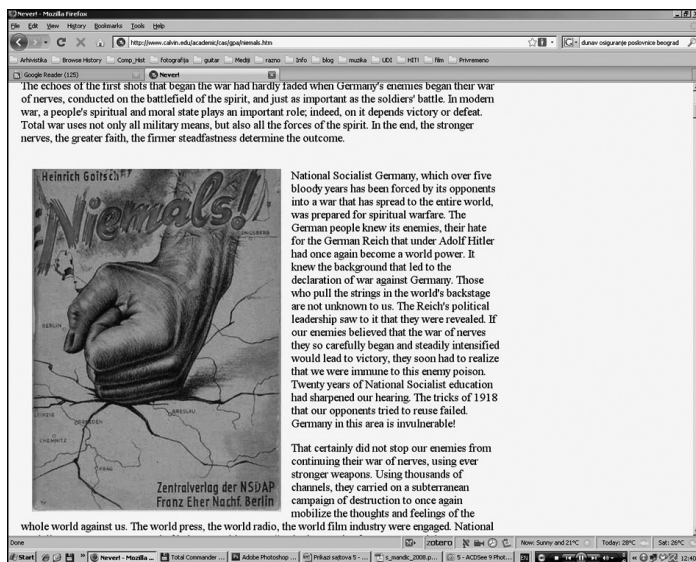
Combined Arms Research Library, *CARL's Digital Library*,
<<http://cgsc.leavenworth.army.mil/carl/contentdm/home.htm>>
(24. IX 2009).

Дигитална библиоте-
ка америчког Центра за
истраживање војне науке
(Combined Arms Research
Library – CARL) већином
се састоји од електронских
копија папирних докумената
у поседу библиотеке. Поред
примарне изворне грађе,
корисницима су доступне
и докторске дисертације,
студентски радови, као и ди-
гитална колекција стручног
часописа **Military Review** од
априла 1974. до најновијег

броја. Иако примарно подељена на дванаест секција, сналажење у овој дигитал-
ној колекцији је вишеструко олакшано могућношћу напредне претраге: према
кључним речима, тачној фрази, некој од задатих речи, искључивањем поједине
речи. Захваљујући томе, веома је лако уочити да и истраживачи који се занимају
за војну историју Србије, Балкана и Југоисточне Европе у овој библиотеци могу
пронаћи документа и материјал значајан за подручја њиховог истраживања. При-
ликом вршења претраге колекције, свака страница садржи двадесет резултата
са иконицом, насловом, аутором и кратким описом сваког документа посебно.
Сви доступни документи су презентовани у **PDF** формату.

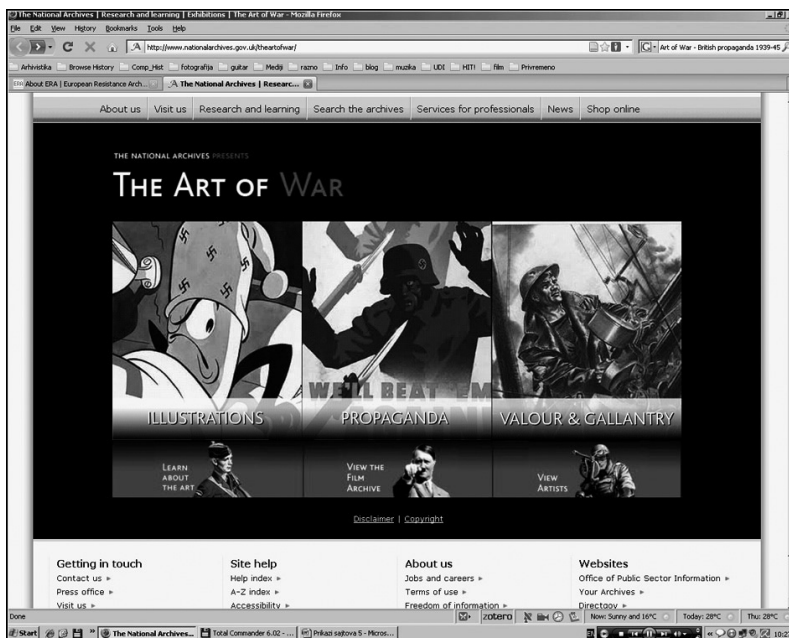
**Randall Bytwerk, *German Propaganda Archive*,
<<http://www.calvin.edu/academic/cas/gpa/>> (23. IX 2009).**

Пропаганда је скуп посебних техника комуникације у циљу масовног утицаја, или сугестије, кроз манипулацију симболима и психологијом масе и појединца. Сајт *Архив немачке пропаганде* базично је подељен у две секције: Нацистичка пропаганда и Источнонемачка пропаганда, са тим да је из првог дела посебно издвојен ма-

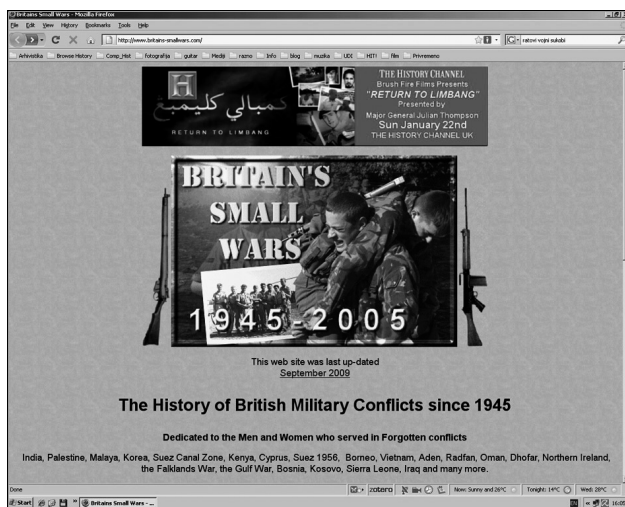
теријал из периода пре доласка нациста на власт у Немачкој. На почетној страници налазе се и линкови ка рубрици Најчешће постављана питања и ка блогу аутора. Аутор сајта, професор Рендал Бајтверк (Randall Bytwerk), који се већ деценијама бави проучавањем немачке пропаганде, осим саме пропаганде укључио је и материјал који је стваран као водич за вођење пропаганде. Само летимичан преглед сајта посетиоцу даје увид у богатство колекције: говори, есеји, пропагандни планови, плакати, памфлети, илустрације са насловних страна, флајери, уметничке слике, песме, карикатуре, униформе, само су део садржаја презентације. Код сваког извора аутор је навео одакле је грађа преузета, а нешто од тог материјала је у поседу самог аутора. Сва текстуална грађа је преведена са немачког језика, делом и из Немачког савезног архива (Bundesarchiv) у Берлину. У рубрици линкови налази се и библиографија књига на енглеском језику о нацистичкој пропаганди.

**The National Archives, *The Art of War – British propaganda 1939–45*,
<<http://www.nationalarchives.gov.uk/theartofwar/>>
(23. IX 2009).**

У оквиру изложбене колекције на сајту британског Државног архива налази се и лепа колекција докумената о британској пропаганди за време Другог светског рата. Осим веома квалитетно израђеног дизајна сајта, ову презентацију одликује и богатство садржаја са бројним илустрацијама пропраћених одговарајућим текстом. На почетној страни одвојене су три основне секције: *илустрације*, *пропаганда*, *храброст и одважност*. Осим тога, ту се налази и улаз за краћи текст о улози Министарства информисања, као главног владиног одељења за пропаганду, затим филмски архив који садржи осам видео снимака, као и списак уметника који су били ангажовани на пропагандном раду. Треба напоменути и да је ово само једна од педесетак изложбених презентација на сајту Архива које корисници могу прегледати абecedним редом или према временском периоду о којем говоре.

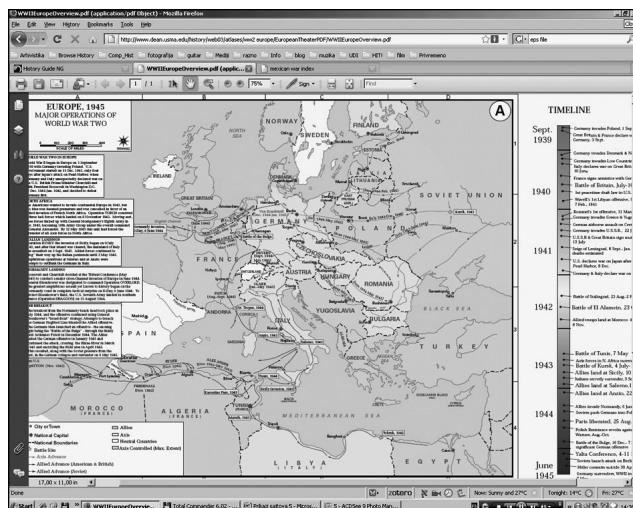
Martin Spirit, James Paul, David Carter, *Britain's Small Wars: The History of British Military Conflicts since 1945*, <<http://www.britains-smallwars.com>> (21. IX 2009).

Ратови и војни сукоби у којима је Велика Британија учествовала после Другог светског рата је тема којом се бави ова занимљива и прегледно организована презентација. Након краћег увода са насловне стране сајта улази се на део где је хронолошки индексирано двадесет пет конфликта. Поред Индије, Палестине, Малезије, Кипра, Суеца, Вијетнама, Фокландских острва, Босне, Косова, Ав-

ганистана, Ирака, посебно је издвојен Хладни рат, а могу се пронаћи и неки ситнији конфликти, као што је напад на иранску амбасаду у Лондону 1980. године. На левој страни налазе се додатне секције где посетиоци могу погледати музејску галерију и препоручене линкове, претражити сајт, али и сазнати више о темама као што су анегдоте, књиге, ордење. Занимљиво је поменути и рубрику *Your Story* где се на позив аутора сајта објављују прилози припадника британских оружаних снага који су учествовали у неком од конфликта који су обухваћени презентацијом. Од јануара 1999. године, када је сајт покренут, материјал је константно допуњаван и ажуриран, а од јула 2007. године посећен је преко сто хиљада пута. Богатством прилога и прегледношћу садржаја ова Интернет локација се препоручује широком кругу корисника који се занимају за савремену историју.

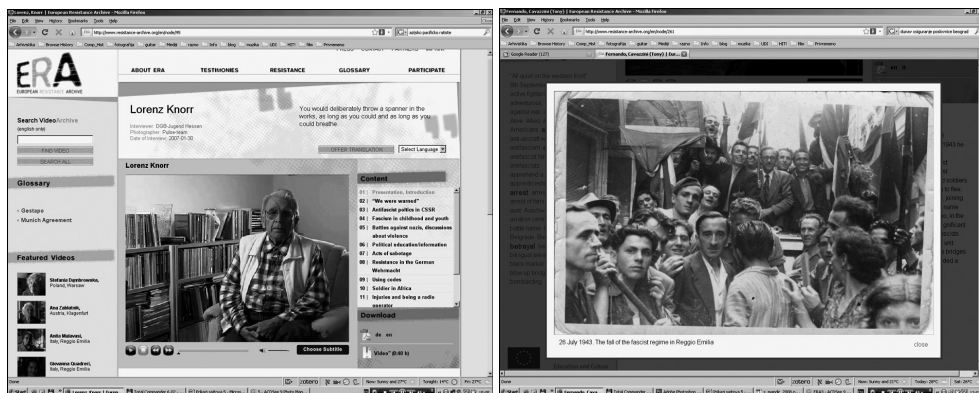
**Department of History – U.S.M.A. – West Point, NY, *Our Atlases*,
<http://www.dean.usma.edu/history/web03/atlas/AtlasesTableOfContents.html>
 (24. IX 2009).**

Корисници Интернета у потрази за квалитетним историјским мапама и атласима сигурно су се већ суочили са чињеницом да садржај онога што нам Web нуди није у пропорцији са величином „светске мреже“, како количином, а још мање квалитетом доступног материјала. Из тог разлога, дигитална картографска колекција Одељења за историју америчке Војне академије

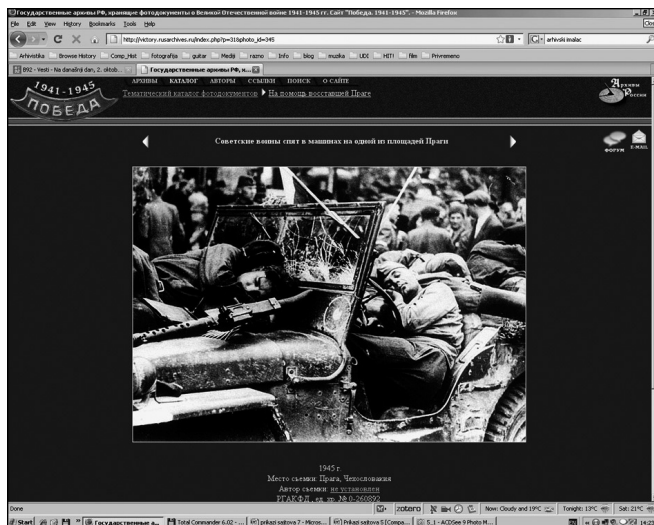
у Вест Поинту, несумњиво представља локацију од значаја за шири круг корисника. Колекција се састоји од деветнаест различитих атласа разврстаних хронолошким редом, од античког ратовања до ратова и конфликта у источној и западној хемисфери после 1958. године и рата у Ираку. На почетној страни сваког од атласа налази се линковани списак мапа, хронолошки, са насловом и ознаком да ли је документ доступан и у PDF формату. Основни приказ сваке мапе је слика квалитетне резолуције у JPG или GIF формату. У атласу *Мексички рат* (мексичко-амерички рат 1846-1848) дата је и квалитетно урађена Power Point презентација. Поред солидног квалитета већине мапа, посетиоце сајта ће обрадовати и количина доступног картографског материјала: атлас Првог светског рата садржи преко педесет, а атласи Другог светског рата (европска и азијско-пацифичка позорница) преко 130 карата. Свима који се занимају за војну историју ова колекција историјских атласа биће добар ослонац и помоћно средство у проучавању историје ратовања.

*European Resistance Archive, <<http://www.resistance-archive.org>>
(24. IX 2009).*

Архив отпора у Европи за време Другог светског рата је пројекат који за свој примарни циљ има спасавање од заборава индивидуалних сведочења појединаца који су учествовали у отпору терору, понижавању и очају које су фашизам и нацизам сејали широм старог континента. На Интернет презентацији Архива доступни су интервјуи у видео и текстуалној форми, а свако сведочење је пропраћено биографијом испитаника и малом галеријом докумената. До недавно, сведочења и сећања о темама попут ове била су доступна само малом кругу људи који су посећивали архиве и документационе центре, а захваљујући примени Интернета и нових технологија, сада се знатно повећева потенцијални круг корисника. Тренутно је шест држава укључено у пројекат: Пољска, Словенија, Аустрија, Француска, Италија и Немачка, а намера је да се укључе и остале европске земље. Са техничке стране, сајт је урађен беспрекорно, укључујући интерактивну мапу са уцртаним центрима отпора, концентрационим логорима и местима одакле су испитаници, а сваки видео интервју могуће је гледати и према поглављима који су насловљени у садржају. Такође, омогућена је и претрага целог сајта, или само видео материјала, а урађен је и речник појмова, који би неупућенима требало да олакша коришћење сведочанстава. Осим самог посла сакупљања и презентације сведочења, највећи значај пројекта огледа се у чињеници да protagonisti и сведоци ратних дешавања из Другог светског рата свакодневно нестају и да их за неколико година уопште неће бити.

**Федеральное архивное агентство (Росархив), Победа. 1941–1945,
<<http://victory.rusarchives.ru/>> (02. X 2009).**

Сајт *Победа 1941–1941* покренут 19. фебруара 2004. године, као посебан пројекат у оквиру општеруског портала Архиви Русије, представља јединствену базу фотодокумената тематски везаних за учешће Русије у Другом светском рату. Основу колекције чини грађа из неколико руских специјализованих архива. Структура презентације је крајње једноставна и

чини је шест одељака: 1. Архиви (линковани списак архивских институција из којих је прикупљена грађа са подацима о преузетим документима и детаљним информацијама о сваком архиву); 2. Каталог (тематски каталог фотодокумената); 3. Аутори (азбучно распоређен списак аутора фотографија и у оквиру сваког имена њихови радови); 4. Линкови (линковани списак других сајтова на Интернету које садрже материјал на који се односи презентација); 5. Машина за претрагу сајта и фотодокумената (према кључној речи, години, аутору, месту и имаоцу архивске грађе); 6. О сајту (основне информације о сајту и његов историјат). Треба напоменути и да је већина фотографија од непознатих аутора и оне чине посебну групу у рубрици Аутори. Од тренутка пуштања на мрежу сајт је у неколико наврата допуњаван новим материјалом и тематски реструктуриран и тренутно садржи 1638 фотодокумената, што га, заједно са осталим особеностима, чини изузетним међу бројним презентацијама посвећеним Другом светском рату.